

„Tęczoludek uczy i ostrzega”

Program własny z zakresu
bezpieczeństwa.

Program do realizacji we wszystkich
grupach wiekowych.

Opracowały:
Aleksandra Mika
Danuta Piekorz
Agata Procek
Magdalena Rogowska
Aneta Syguła
Janina Tazka
Ewa Zając
Magdalena Ząbek

WSTĘP

Bezpieczeństwo i zdrowie dziecka na terenie przedszkola i poza nim to podstawowe zadanie dla nauczycieli, opiekunów oraz innych pracowników przedszkola. Dzieci 3 - 6 letnie mają jeszcze niewielkie doświadczenie życiowe i niejednokrotnie są nieświadome zagrożeń swojego zdrowia czy też życia. Dlatego bardzo ważne jest, aby przedszkole od najwcześniejszych lat wyposażało je w umiejętności przewidywania niebezpieczeństw i zagrożeń, unikania ich, a jeśli zaistnieją – w zdolność radzenia sobie z trudną sytuacją.

Czy dziecka będzie bezpieczne w domu, na podwórku czy w przedszkolu zależy przede wszystkim od dorosłych. Dorośli od najwcześniejszych lat powinni uczyć dzieci oceniać okoliczności i elementy niebezpieczeństw, pokazywać jak unikać niebezpiecznych sytuacji lub jak z nich wybrnąć, kiedy już zaistnieją oraz kształtować umiejętności mówienia „nie” i postawę ograniczonego zaufania wobec osób nieznanym.

Rolą nauczyciela jest takie pokierowanie rozwojem dziecka, aby wykorzystując jego naturalną ciekawość poznawania świata, wyposażać je w wiedzę i umiejętności z zakresu ochrony swojego zdrowia i życia. Osiągnąć to można poprzez systematyczne i zaplanowane zajęcia z zakresu bezpieczeństwa. Opracowany przez nas program zawiera treści, które powinny być zrealizowane w ramach edukacji dzieci naszego przedszkola.

Głównym celem programu jest uświadomienie dzieciom czyhających na nich niebezpieczeństw w codziennym życiu, zapoznanie ze sposobami unikania zagrożeń oraz z umiejętnością radzenia sobie w niebezpiecznych sytuacjach.

CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program został opracowany przez nauczycieli naszego przedszkola w celu rozszerzenia treści programowych z zakresu bezpieczeństwa. Ma on uświadomić i pokazać dzieciom, że sytuacje niebezpieczne zdarzają się każdego dnia i tylko obierając właściwą postawę można uniknąć zagrożeń, a jednocześnie pomóc innym. Ma on pomóc dziecku przygotować się do codziennego nie zawsze bezpiecznego świata.

Program zawiera bloki tematyczne, które powinny być realizowane w ramach zajęć dydaktycznych we wszystkich grupach wiekowych, dostosowując tematykę do możliwości rozwojowych dzieci. Może być realizowany przez okres trzech lat lub jednego roku w grupie starszej [wybrane zagadnienia], treści i tematy zajęć dobierają nauczycielki tak, aby dzieci opanowały jak najwięcej umiejętności i wiadomości z zakresu bezpieczeństwa.

Program składa się z pięciu bloków tematycznych, które zawierają treści i cele szczegółowe:

- Bezpieczeństwo podczas zabaw,
- Bezpieczeństwo na drodze,
- Zagrożenia ze strony ludzi,
- Zagrożenia ze strony roślin i zwierząt,
- Zachowanie w czasie wypadku.

Właściwa realizacja programu powinna umożliwić wytworzenie się u dziecka odpowiednich kompetencji ułatwiających mu funkcjonowanie w życiu oraz dbałość o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych.

BEZPIECZEŃSTWO NA DRODZE

Treści	Przewidywane osiągnięcia, dziecko:
<p>1. Poznanie prawidłowego sposobu przejścia przez jezdnię.</p> <p>2. Zaznajomienie z podstawowymi zasadami pieszego ruchu drogowego.</p> <p>3. Poznanie wyglądu sygnalizatora świetlnego.</p> <p>4. Rozpoznawanie i nazywanie podstawowych znaków drogowych.</p> <p>5. Obserwacja zachowań użytkowników dróg i ich zachowań.</p> <p>6. Wyjaśnienie potrzeby noszenia różnych elementów odblaskowych.</p> <p>7. Wzbudzenie zaufania do policjanta jako osoby mogącej pomóc w różnych sytuacjach życiowych.</p> <p>8. Wyrabianie nawyków kontaktowania się ze służbami policyjnymi w razie zagrożenia.</p> <p>9. Przestrzeganie zasad bezpiecznego kulturalnego zachowania się w środkach transportu.</p> <p>10. Poznanie zasad bezpiecznego podróżowania jako pasażer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w samochodzie (korzystanie z fotelika) - w autobusie (pasy bezpieczeństwa) - na rowerze (odpowiedni fotelik i kask ochronny). <p>11. Omawianie każdorazowo zasad bezpieczeństwa w czasie wycieczek autokarowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznanie zasad bezpiecznego wsiadania i wysiadania z autokaru, 	<p>- stosuje zasady bezpiecznego poruszania się po chodniku i przechodzenia przez jezdnię,</p> <p>- wyjaśni znaczenie sygnalizacji świetlnej,</p> <p>- wyjaśni znaczenie niektórych znaków drogowych,</p> <p>- potrafi przewidzieć skutki nieprawidłowego zachowania się na drodze,</p> <p>- wie, jakie korzyści przynosi noszenie odblasków,</p> <p>- wyjaśnia rolę policjanta jako osoby niosącej pomoc,</p> <p>- zna zasady bezpiecznego i kulturalnego zachowania się w środkach transportu,</p> <p>- wymienia zasady bezpiecznego podróżowania jako pasażer,</p> <p>- zna i stosuje zasady bezpiecznego zachowania się w trakcie wycieczki autokarowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zgłasza dorosłemu, że ma chorobę lokomocyjną, • zgodnie z zasadami bezpieczeństwa wsiada i wysiada z autobusu, • sprawnie ustawia się na zbiórkę,

<ul style="list-style-type: none"> • ustawianie się na zbiórkę przed i po podróży, • dbałość o czystość pojazdu, zakaz wyrzucania śmieci podczas jazdy, • prawidłowe zachowanie się podczas jazdy, • nie utrudnianie poprzez swoje zachowanie pracy kierowcy (hałas), • nie poruszanie się podczas jazdy autobusem, • jeśli w autokarze są pasy bezpieczeństwa należy je zapiąć. <p>12. Zaznajomienie ze swoimi danymi osobowymi (imię, nazwisko i adres)</p> <p>- poznanie osób, którym można bezpiecznie podać dane osobowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mówi umiarkowanym głosem, • rozumie, że hałas przeszkadza kierowcy w pracy, • w trakcie jazdy zajmuje miejsce siedzące, • jeżeli ma możliwości zapina pasy bezpieczeństwa. <p>- wie, komu i w jakiej sytuacji podać swoje dane osobowe.</p>
--	--

ZAGROŻENIA ZE STRONY LUDZI

Treści	Przewidywane osiągnięcia, dziecko:
<p>1. Wpojenie ostrożności w kontaktach z nieznanymi. Przestrzeżenie przed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbytnią ufnością wobec „obcych”. • otwieraniem drzwi pod nieobecność rodziców lub starszego rodzeństwa. • przyjmowaniem prezentów (słodczy, maskotki) od „obcych”. • podawaniem swoich danych osobowych (imię nazwisko, adres zamieszkania). • przekazywaniem informacji na temat rodziny. • oddalaniem się z nieznanymi (niezależnie od pretekstu). • wsiadaniem do pojazdów kierowanych przez obcych. <p>2. Uświadomienie dzieciom, że człowiek, który ma złe intencje może być miły i mieć przyjemną powierzchowność.</p> <p>3. Budzenie zaufania do policjanta, strażaka, lekarza, uświadomienie, że można od nich oczekiwać pomocy.</p> <p>4. Rozumienie konieczności zwrócenia się do odpowiednich służb w czasie zagrożenia.</p> <p>5. Rozumienie konieczności powiadomienia i mówienia o wszystkim rodzicom i opiekunom.</p>	<p>- rozumie, że nie może ufać osobie obcej, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> • coś obiecuje, • chce je gdzieś zabrać, • częstuje słodyczami, • daje prezenty, • namawia do wspólnej przejażdżki samochodem, <p>- wie, że nie może otwierać drzwi „obcym”,</p> <p>- wie, że nie wolno niczego przyjmować od „obcych”,</p> <p>- wie, że są ludzie, którzy mają złe intencje, oni także mogą być mili i serdeczni,</p> <p>- wie, komu może zaufać (policjant, strażak, osoby zaufane z otoczenia).</p>

ZAGROŻENIA ZE STRONY ROŚLIN I ZWIERZĄT

Treści	Przewidywane osiągnięcia, dziecko:
<p>1. Poznanie niektórych roślin trujących i uświadomienie skutków zjedzenia ich</p> <ul style="list-style-type: none"> • grzyby niejadalne i trujące, • owoce i rośliny, <p>2. Poznanie objawów chorobowych wynikających ze zjedzenia roślin trujących</p> <ul style="list-style-type: none"> • uświadomienie konieczności szybkiej pomocy medycznej. <p>3. Uświadomienie zagrożeń płynących ze strony zwierząt.</p> <p>4. Poznanie sposobów obchodzenia się z nieznanymi zwierzętami domowymi.</p> <p>5. Zapoznanie ze sposobami zachowania się w przypadku spotkania z nieznanym psem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastygnij w milczeniu, bezruchu z rękami przy udach, nie uciekaj, nie krzycz, nie reaguj na nic, pozycja obronna „żółwia”, • rozumie, że zachowanie zwierzęcia zależy od postawy dziecka, • tablice informacyjne, że teren strzeżony jest przez psa. <p>5. Rozmowy na temat zachowania chorych zwierząt np.: gołąb, wiewiórka, pies, lis, sposobów postępowania w przypadku kontaktu z martwym zwierzęciem np.: ptakiem.</p> <p>6. Poznanie sposobów postępowania w przypadku ukąszenia, ugryzienia.</p>	<p>- wie, że nie należy zjadać nieznanych roślin i owoców, - rozpoznaje niektóre grzyby trujące,</p> <p>- wymieni dolegliwości jakie mogą wystąpić po zjedzeniu trujących roślin, - pamięta o konieczności powiadomienia dorosłych o spożyciu nieznanych roślin, - wie, jak się zachować w kontakcie z nieznanymi zwierzętami, aby było bezpiecznie,</p> <p>- pokaże pozycje bezpieczne przy ataku psa, - wie, że drażnienie zwierząt może powodować niebezpieczeństwo, - rozumie, co oznacza tablica: „Zły pies”,</p> <p>- wie, że nie należy zbliżać się do nieznanego i chorego zwierzęcia,</p> <p>- wie, że należy natychmiast zgłaszać dorosłemu przypadki ugryzienia czy ukąszenia przez zwierzę, - wie jak prawidłowo opiekować się zwierzętami.</p>

7. Rozumienie znaczenia terminu: „nękanie zwierząt, uzasadnienie, dlaczego nie należy tak postępować.	
---	--

ZACHOWANIE W CZASIE WYPADKU

Treści:	Przewidywane osiągnięcia, dziecko:
<p>1. Zapoznanie z prostymi sposobami czyszczenia drobnych ran i skaleczeń.</p> <p>2. Poznanie pracy pielęgniarki/lekarza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwalczanie uprzedzeń wobec zabiegów medycznych, • znaczenie szczepień w profilaktyce zdrowotnej, • poznanie etapów wykonania prostego opatrunku. <p>3. Poznanie podstawowych numerów alarmowych oraz sytuacji, w których należy ich użyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ćwiczenia w prowadzeniu rozmowy z dyżurnymi przyjmującymi zgłoszenie • uświadomienie znaczenia ICE w telefonie komórkowym. <p>4. Kształtowanie nawyku informowania o dolegliwościach i niedyspozycji zdrowotnej nauczycielowi.</p>	<p>-ma świadomość, że ranę należy zdezynfekować,</p> <p>-rozumie rolę służby zdrowia (lekarz, pielęgniarka).</p> <p>-wie jak wykonać prosty opatrunek,</p> <p>-zna podstawowe numery alarmowe, Wymienia przypadki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiedy, należy wezwać pomoc, - podaje niezbędne informacje w rozmowie z dyżurnymi ratownikami, -wie, co oznacza ICE, <p>- informuje dorosłego o występujących dolegliwościach.</p>

BEZPIECZEŃSTWO PODCZAS ZABAW

Treści:	Przewidywane osiągnięcia, dziecko:
<p>Wewnątrz budynku</p> <p>1. Uczenie prawidłowego korzystania z zabawek, sprzętów zgodnie z ich przeznaczeniem i zasadami bezpieczeństwa.</p> <p>2. Zapoznanie z sytuacjami zagrażającymi zdrowiu i życiu, które mogą spotkać wewnątrz budynku (przedszkole, dom):</p> <ul style="list-style-type: none">• upadek z wysokości,• zadławienia i choroby spowodowane wkładaniem drobnych przedmiotów do ust, nosa, ucha,• choroby spowodowane samodzielnym zażywaniem leków,• konsekwencje wynikające ze styczności z środkami chemicznymi,• skaleczenia podczas zabaw ostrymi przedmiotami,• porażenia prądem,• unikanie zabaw w pobliżu pracujących urządzeń i maszyn,• manipulowanie i zabawy sprzętem gospodarstwa domowego tj. kuchenka gazowa, żelazko, mikser• uświadomienie niebezpieczeństwa [poparzenie, pożar] wynikającego z zabawy zapalnikami, zapalniczkami, gorącą wodą, rozpaleniem ognisk w nie odpowiednich miejscach.	<p>- zna zasady bezpiecznej zabawy w domu i w przedszkolu,</p> <p>- ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie,</p> <p>- rozumie, dlaczego nie można wkładać do ust, ucha, nosa przedmiotów,</p> <p>- nie zażywa samodzielnie leków i nieznanymi płynów,</p> <p>- wie, dlaczego nie należy bawić się ostrymi przedmiotami,</p> <p>- zna zagrożenia płynące ze stosowania urządzeń elektrycznych gazowych,</p> <p>- wie, do czego służy sprzęt AGD,</p> <p>- rozumie konsekwencje zabawy: zapalnikami, zapalniczką, gorącą wodą,</p> <p>- wymienia miejsca bezpieczne na rozpalenie ogniska,</p>

Na zewnątrz budynku

1. Poznanie miejsc bezpiecznej zabawy.

2. Zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi podczas zabaw na świeżym powietrzu: urządzenia ogrodowe, rowerki.

3. Wdrażanie do przestrzegania zasad bezpieczeństwa w czasie zabaw na świeżym powietrzu, jazdy na rowerkach.

4. Ustalanie z dziećmi regulaminów korzystania ze sprzętów wewnątrz i na zewnątrz budynku.

5. Zapoznanie dzieci z zagrożeniami, które mogą spotkać na zewnątrz budynku:

- uświadomienie niebezpieczeństw wynikających z nieprawidłowego korzystania ze sprzętu rekreacyjnego znajdującego się na placu zabaw,
- zachowanie ostrożność podczas korzystania z huśtawek, karuzeli
- poznanie zasad bezpiecznego poruszania się na rowerze (używanie sprzętu ochronnego),
- informowanie dorosłych o uszkodzonych zabawkach i sprzęcie.

6. Zapoznanie z zagrożeniami wynikającymi z zabaw w pobliżu jezdni, na placu budowy, na zamarzniętym stawie.

7. Wdrożenie do bezpiecznego korzystania z kąpielii wodnych i słonecznych:

-wymienia miejsca bezpiecznej zabawy,

-stosuje zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu rekreacyjnego,

-przestrzega przyjętych regulaminów korzystania ze sprzętów w przedszkolu i na zewnątrz budynku,

- wie z którego sprzętu może bezpiecznie korzystać.

- korzysta ze sprzętu, który jest dla niego bezpieczny

-porusza się na rowerze zgodnie z przyjętymi zasadami ruchu (ogród przedszkolny),

-wie jak zabezpieczyć ciało podczas jazdy na rowerze ,

- zna zagrożenia wynikające z zabaw w niebezpiecznych miejscach,

- rozumie, na czym polega praca ratownika, że należy stosować się do jego poleceń,

<ul style="list-style-type: none"> • kąpiel w miejscach strzeżonych, rola ratownika, • zachowanie na basenie, • ochrona skóry przed nadmiernym nasłonecznieniem, zapobieganie odwodnieniu. 	<p>- wie, jakie środki bezpieczeństwa zastosować podczas kąpieli słonecznych i wodnych,</p>
---	---

Wiadomości i umiejętności, jakie powinien posiadać przedszkolak po realizacji programu, dziecko:

- zna ogólne zasady ruchu drogowego,
- ma rozeznanie, gdzie można bawić się bezpiecznie, a gdzie nie,
- stosuje zasady bezpiecznego poruszania się po chodniku i przechodzenia przez jezdnię,
- wyjaśni korzyści noszenia znaczków odblaskowych,
- zna zasady bezpiecznego podróżowania jako pasażer,
- zna zasady bezpiecznej zabawy w domu, przedszkolu i na podwórku,
- wie jakie zagrożenia wynikają z zabaw niektórymi przedmiotami codziennego użytku (zapalki, gorąca woda i urządzenia elektryczne),
- zna podstawowe zasady i zachowania się i udzielania pomocy podczas wypadku,
- zna zagrożenia wynikające ze spożywania nieznanych roślin i pokarmów,
- zachowuje bezpieczeństwo w kontaktach z nieznanymi zwierzętami,
- wie, że należy mieć ograniczone zaufanie do dorosłych, szczególnie obcych,
- wymienia osoby, do których można zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia,
- zna numery telefonów alarmowych oraz sposoby ich użycia.

Do realizacji programu potrzebne będzie stosowanie takich metod i form pracy z dzieckiem, które pozwolą osiągnąć zamierzone cele. Główną postacią, a zarazem przewodnikiem po świecie bezpiecznej zabawy będzie „Tęczoludek”- maskotka naszego przedszkola. Będzie on pomagał poznać zasady bezpieczeństwa w życiu ludzi, zwierząt i roślin, wprowadzi i pomoże dzieciom odkryć różne właściwe i nieprawidłowe zachowania oraz dokonywać wyboru tych bezpiecznych.

Formy organizacyjne:

- indywidualna,
- w małych grupach,
- z całą grupą,
- spotkania adaptacyjne.

Metody:

- **aktywizujące**- odkrywanie, poszukiwanie, przeżywanie i działanie,
- **słowne**- rozmowa, opowiadanie, objaśnianie, instrukcje słowne, zagadka,
- **oglądowe**- pokaz, wzór, przykład,
[zabawy twórcze, zabawy inscenizowane, zabawy ruchowe, zabawy symulacyjne, wycieczki, spotkania z przedstawicielami służby zdrowia, policji, straży pożarnej, straży miejskiej, konkursy, uroczystości, wystawy, pokazy, instrukcje, instruktaże, scenki sytuacyjne, teatrzyki, przykłady, zadania stawiane do wykonania, aktywność własna dziecka].

Środki dydaktyczne:

- filmy,
- nagrania magnetofonowe, CD,

- laptop, sprzęt multimedialny, internet,
- tablice oglądowe,
- literatura dziecięca,
- gry dydaktyczne,
- klocki (drogi, znaki),
- nagrody do konkursów,
- karty pracy,
- przedmioty do utrwalenia pogadarek (lizaki, światła drogowe, znaki drogowe, kamizelki odblaskowe, odblaski itp.).